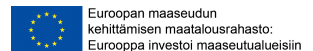

Matkakertomus Uudenmaan viljelijöiden opintomatkasta Ruotsiin

1.- 5.7.2012

Airi Kulmala

Kuvat: Baltic Deal - ja RaHa-hankkeet sekä J. Aalto

Opintomatkan ohjelma

Maanantai 2.7.2012.....	3
LRF, TUKHOLMA	3
SKILLEBY GÅRD, JÄRNÄ	4
LIDA GÅRD, STAVBOFJÄRDEN	6
Tiistai 3.7. Enköping.....	8
LRF, MÄLARDALEN.....	8
LIDINGBY GÅRD, ENKÖPING	9
ROTBRUNNA GÅRD, ENKÖPING	11
GRÖNSÖN LINNA, ENKÖPING	13
Keskiviikko 4.7.2012.....	13
UPPSALAN LÄÄNINHALLITUS, UPPSALA	13
MAASEUTUOHJELMA.....	13
GREPPA NÄRINGEN.....	14
VESIENHOITO	14
SLU, UPPSALA.....	15
LOVA-tuki	18
RAKENNEKALKITUKSEEN LIITTYVIÄ TUKIEHTOJA.....	18
ESIMERKKEJÄ MYÖNNETYISTÄ LOVA-TUISTA.....	19
Alueellinen ympäristökorvaus (Utvald miljø)	20
Ympäristökorvaukset (miljöersättningar).....	20

Maanantai 2.7.2012

Sunnuntai-iltana 1.7.2012 suuntasi 18 henkilön ryhmä RaHa- ja Baltic Deal -hankkeiden yhdessä järjestämälle opintomatkalle Ruotsiin. Seuraavana aamuna seuraan liittyi vielä kaksi Baltic Dealin edustajaa. Viljelijöistä, neuvoista ja asiantuntijoista koostuvan ryhmän ohjelma käsitti niin tilavierailuja kuin erilaisten toimijoiden tapaamisia.

LRF, TUKHOLMA

Ohjelmamme käynnistyi aurinkoisen sään vallitessa LRF:n toimistolta Tukholmasta, jossa Baltic Dealin edustaja Niklas Bergman toivotti meidät tervetulleiksi. Ensimmäiseksi LRF:n maatalouspolitiikan asiantuntija Lars-Erik Lundkvist kertoi EU:n maatalouspolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä. Ruotsalaisen elintarviketuotannon säilyttäminen on yksi LRF:n päätavoitteista, sillä elintarviketuotanto on laskenut Ruotsissa viimeiset parikymmentä vuotta. Kulutetuista elintarvikkeista jo noin puolet tuodaan muualta. Maidolle, naudanlihalle, sokerijuurikkaalle ja tärkkelysperunalle nykyisin maksettavat lisäosat ovat tärkeitä, mutta miten niiden käy jatkossa, kun edetään kohti tasatukimallia. Myös eri maiden välillä tasataan tukieroja. Ruotsi ei ole maksanut LFA-tukea täysimääräisesti. Jos CAP-tuki pienenee jatkossa, voitaneen LFA-tuen määrää nostaa. Ruotsissa maatalan tuloista 20 - 25 % tulee EU-tuista.

Ehdotus viherryttämiseksi lisää byrokratiaa ja se sopisi paremmin ympäristötukeen kuin osaksi suoria CAP-tukia. Ongelmana on, että kaikissa maissa ei ole niin hyvää ympäristötukijärjestelmää kuin Suomessa ja Ruotsissa. Toiveena on, että viherryttämisaloihin voidaan lukea myös esim. pysyviä nurmialoja eikä vain puhtaita maatalousmaita. Lisäksi kysymyksiä herättää tarvittavien kasvien määrä viljelykierrossa sekä vihertämistoimenpiteiden vaikutus mahdollisuuksiin maksaa ympäristökorvauksia. Ruotsi ei myöskään kannata tukioikeuksien uudelleen jakamista uuden rahoituskauden alussa. Maaseutuohjelman jatkuminen ja sen riittävän rahoituksen turvaaminen on tärkeää. Samalla ympäristötukea pitää yksinkertaistaa. Nykyisessä järjestelmässä voi olla mukana vain osa tilasta. Suosituimmat toimenpiteet ovat laiduntaminen, kerääjäkasvit, kevätkyntö ja suoja-vyöhykkeet. Nuorten ja aloittavien viljelijöiden tukeminen on tärkeää.

Seuraava puheenvuoro käsitteli energia-asioita. Energian saannin turvaaminen on yksi yhteiskunnan tärkeistä kysymyksistä, joihin ns. vihreät elinkeinot voivat olla ratkaisu. Daniel Ingman LRF:sta kertoi, että järjestön energiastrategiassa on asetettu tavoitteeksi lisätä uusiutuvan energian käyttöä sekä tehostaa elinkeinon omaa energian käyttöä. Tavoitteena on, että vuonna 2020 Ruotsissa käytetystä energias-
ta 70 % on uusiutuvaa (nykyisin 48 %). Mahdollisia energian tuotantotapoja ovat tuulivoima, pienen mittakaavan vesivoima, biokaasu ja biopolttoaineet sekä metsä- ja peltoenergia. Yksi energia toimitusmuodoista voi olla ns. lähilämpö esimerkiksi kunnan tiloihin.

Energiayrittäjien avuksi on juuri aloitettu Energiayrittäjä-projekti ja tuotettu uutta materiaalia (<http://www.lrf.se/Medlem/Foretagande/Energi/Aktuella-fragor/Energiforetagaren-visar-vagen-till-lonsamma-affarer/>), jolla pyritään tehokkaaseen energiayrittäjyyteen. Neuvontaa annetaan yrittäjyyden kaikissa vaiheissa (idea - kokeilu - kehitys - eteenpäin meno). Myös seuranta on tärkeää eikä vain alkuvaiheen opastus. Sen lisäksi, että tieto kulkee yrittäjälle päin, on tärkeää saada tietoa myös yrittäjältä päin, jotta neuvontaa ja muuta toimintaa voidaan kehittää. Energiayrittäjistä kootaan 25 yrittäjän verkosto, jotka toimintamalleista myös muut alasta kiinnostuneet saavat esimerkkejä.

Tällä hetkellä energiasektorilla toimii 7 500 yritystä, ja 3 - 5 vuoden sisällä on mahdollista saada 9 000 yritystä lisää. Tämä tarjoaa hyvän lisäelinkeinomahdollisuuden maataloille. Kyselyiden mukaan kiinnostusta vähentävät työhön käytettävissä olevan ajan vähyys, korkea ikä, kustannukset ja tiedon puute. LRF:n jäsenistä 650:llä on tuulivoimaa ja yli puolet jäsenistä omistaa metsää. Maa- ja metsätalouden liikevaihdosta 4 % tulee energiasektorilta.

SKILLEBY GÅRD, JÄRNÄ

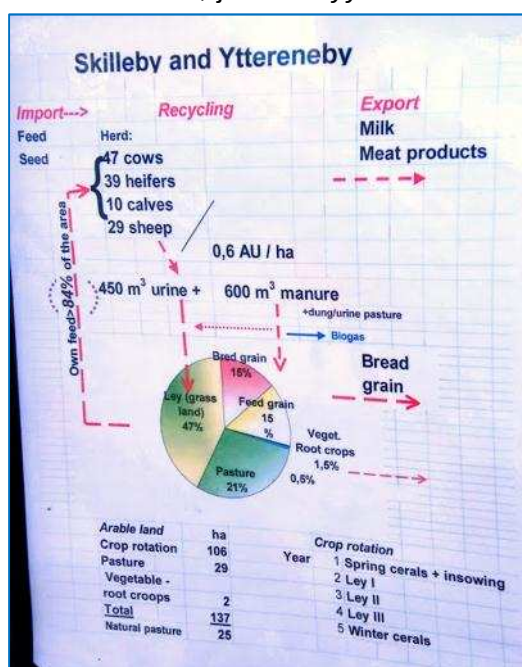
Ensimmäinen tilakohteemme oli Yttereneby/Skilleby Gård Järnassa. Siellä Jostein Hertwig ja Wijnand Koker kertoivat tilan toiminnan ideologiasta ja itse toiminnasta. Tilaa viljellään biodynaamisen tuotantotavan mukaisesti. Tila muodostaa kokonaisuuden, joka on mahdollisimman pitkälle omavarainen. Tärkeä kysymys on, haluaako tila olla osa luontoa vai taistella sitä vastaan. Myös tilan sosiaalinen elämä on tärkeää siinä, kuinka hyvin viljelijä viihtyy työssään. Keskeisenä ideoina on myös se, että mietitään, mitä tila tarvitsee yhteiskunnalta eikä toisinpäin. Tila on ikään kuin ympyrän keskellä.

Järnään on keskittynyt toimintoja, joiden juuret ovat antroposofisessa ajattelutavassa (lisätietoa: <http://www.antroposofi.info>). Nämä toimijat

ovat alueella merkittävä työllistäjä, sillä ne tarjoavat työtä lähes 2 000 henkilölle.

Skillebyssä tuotetaan maitoa, lihaa ja leipäviljaa noin 135 hehtaarin alalla. Lisäksi tilaan kuuluu erillinen puutarha (Skilleby Trädgård). Tilalla on 52 lehmää, 28 lammasta ja pari hevosta. Maito myydään osittain ARLalle luomumaitona ja osittain Järnän meijeriin, joka tuottaa biodynaamisia meijerituotteita. Eläimet teurastetaan Stigtomtan teurastamossa, ja liha myydään Järnän viljelijärenkaan kautta paikallisille markkinoille. Leipävilja myydään Saltån myllylle ja leipomolle, joka on erikoistunut biodynaamisesti tuotettuihin tuotteisiin.

Ytterenebyn viljelijä hoitaa Biodynaamisen tutkimuslaitoksen koetilan Skilleby Gårdissa. Laitoksessa on käynnissä pitkäaikaisia kokeita, joissa käytetään 5 vuoden viljelykiertoa (3 v. apila-heinänurmi - syysvehnä - kevätvehnä). Vuonna 1991 alkaneissa kokeissa selvitetään, miten eri lantamuodot ja ravinnemäärät sekä nurmipainotteinen viljelykierto vaikuttavat maan viljavuuteen,

satotasoihin sekä sadon laatuun. Tavanomaisessa viljelyssä vapautuu hiiltä ilmaan, vaikka maatalouden pitäisi olla hiilen sitoja. Skillebyn kokeissa hiiltä on sitoutunut 410 kg/ha vuodessa, kun käytössä on

ollut 5-vuotinen viljelykierto ja nurmen jälkeen pellolle on levitetty 25 tn/ha lantaa. Tilan tuotteista 80 % jää tilalle ja 20 % myydään. Tilan rehu- ja ravinneomavaraisuusaste on 90 %.

Jos lehmien maidontuotanto nousee selvästi yli 7 000 kg/v, niin lannassa syntyvä typpiylijäämä kasvaa. Tiivisteiden mukana tulee paljon ravinteita. Voidaan sanoa, että Ruotsin maataloudessa on maata viljelyksessä 3 milj. ha Ruotsissa ja 1 milj. ha muissa maissa.

Skillebyssä on myös rakennettu patoja ravinnehuuhtoumien vähentämiseksi. Samalla mitataan, kuinka paljon ravinteita huuhtoutuu pellostä ja pidättyy patoa seuraavaan kosteikkoon. Nykyisin ojitus on niin tehokasta, että ojen kasvillisuus ei ehdi sitoa ravinteita. Kosteikkojen avulla veden kulkua voidaan sopivasti hidastaa. Kun puutarhakasveja lannoitetaan lannalla, niin fosforia kertyy helposti maahan liikaa. Fosforin sitomiseksi on puutarhapuolella kokeilussa kalkkisuodinojia.

Tila osallistuu myös BERAS implementation -hankkeeseen (lisätietoa: www.beras.eu). Tilalla saadut koetulokset osoittavat, miten maatalouden ravinneylimäärä ja ravinnetappiot voidaan enemmän kuin puollittaa nykyiseen tavanomaiseen tuotantotapaan verrattuna. Ruotsalaisilta tiloilta huuhtoutui vuosittain (2002 - 04) typpeä keskimäärin 29 kg/ha, mutta Ruotsin BERAS-tiloilla (12 kpl) huuhtoutuminen oli 8 kg/ha. Denitrifikaatiossa menetettiin 31 kg N/ha normaalisti, mutta BERAS-tiloilla 9 kg/ha. Ammoniakkipäästöt olivat molemmilla keskimäärin 19 kg/ha. Yhtenä tekijä päästöihin on ihmisten ravitsemus, joka on länsimaissa liian lihapainotteinen. Ideaalitalanteessa ravinnot noin 80 % on kasvisruokaa ja lopun muodostavat liha ja kala.

LIDA GÅRD, STAVBOFJÄRDEN

Päivän viimeisenä kohteena oli Stvaföfjärdenin valuma-alue, jossa viljelijät ovat ryhtyneet omatoimisesti aktiiviseen vesiensuojelutyöhön. Stavbofjärden on osa Mälarenia. Pääosa vedestä tulee Åbyån ja Skillebyån kautta. Valumavesissä on paljon fosforia, sillä alueella on hyvin savipitoisia maita, intensiivistä maataloutta sekä rinnepeltoja. Myös jätevedet ovat merkittävä päästölähde. Alueella on kaksi järveä, Lillsjö ja Kyrksjö, jotka ovat Ruotsin rehevöityneimpiä järviä. Molemissa esiintyy kesäisin leväkukintaa, ja Lillsjössä on ollut myös kala-kuolemia. Molempien järvien pohjissa syntyy rikkivetyä, ja molemmissa on voimakasta sisäistä kuormitusta. Järvissä on ollut aina korkea pH ja ne ovat olleet ravinteikkaita ja mutaisia. Myös eräät simpukkakalajit viihtyvät hyvin. Ne voivat olla niin suuria, että matkapuhelin mahtuu niiden kuoren sisään. Alueella oli aiemmin myös marmoriteollisuutta, jonka sahausjätteitä päätyi järveen. Viljelijä totesi, että pikkupoikana järven jäällä luistellessa, housut tulivat aivan valkoisiksi kaatuessa.

Åbyån valuma-alueella typpeä huuhtoutuu keskimäärin vuodessa 5,4 kg/ha ja fosforia 0,14 kg/ha. Jokivedessä on keskimäärin 200 µg P/l ja runsas 1 mg N/l. Vertailuna voidaan todeta, että vuonna 2011 Vantaanjoen fosforipitoisuuden vuosimediaani oli 68 µg/l.

Vierailimme Carl-Albert Rydemarkin tilalla (135 ha peltoa, eläinten pito lopetettu 2010, viljelyssä mallasohraa, kevätvehnää ja kevätöljy-

kasveja). Hänen ja alueen muiden viljelijöiden vesiensuojeluaktiivisuus alkoi siitä, kun heitä jatkuvasti syytettiin järvien vesien pilaamisesta. Viljelijät ovat tehneet useita toimenpiteitä LOVA-tuen avulla (ks. lisätietoa raportin lopusta). Maanäytteitä on otettu alueelta yli tuhat maan viljavuuden selvittämiseksi tarkasti (lisätietoa: <http://projektwebbar.ab.lst.se/upload/dokument/publikationer/M/Miljoovrigt/2010/rapport-markkartering-stavbofjarden-2009-2010.pdf>). Korkeimmat fosforipitoisuudet ovat löytyneet entisten kotieläintilojen läheisyydestä.

Viljavuustiedon perusteella on tehty maan rakennekalkitusta fosforipäästöjen vähentämiseksi. Tämän kuluihin on saatu 50 % LOVA-tukea. Kalkkia on levitetty täsmälevityskalustolla keskimäärin 6 tn/ha, mutta määrä riippuu maan savespitoisuudesta. Kalkki on muokattu maahan 20 - 25 cm syvyyteen kultivaattorilla. Maan muokkaus poistaa myös maan pinnan halkeamat, jolloin vesi ei pääse nopeasti halkeamia pitkin syvälle. Rakennekalkkiseos sisältää sekä poltettua että sammutettua kalkkia. Osa kalkista tulee terästeollisuudesta, joten sitä ei voi käyttää ruotsalaisten sääntöjen mukaan luomupelloilla. Kalkin ansiosta maa on tullut paljon huokoisemmaksi, jossa kasvaa hyvin mm. kevätropsi (sato 2 600 kg/ha). Salaojavalunnassa tuleva P on vähentynyt puoleen. Kalkin vaikutusajaksi on esitetty 20 vuotta. Peltojen pH vaihtelee 6:sta 7:ään.

Alueella on käytössä myös N-sensori typpilannoituksen tarkentamiseksi. Vehnälle annetaan peruslannoituksena 120 kg N/ha, jota paikalla ollut neuvoja piti korkeahkona. Lisätyypeä annetaan 15 - 30 kg/ha. Sadot ovat 6 500 kg/ha luokkaa.

Suunnitteilla on myös kalkkisuodinojitusta ja fosforipatojen rakentamista. Peltojen nykyinen ojitus on tehty 1950- ja -60-luvuilla. Lisäksi järven pinnan korkeutta säätelevä pato halutaan korjata, sillä nyt veden pinta vaihtelee jopa 80 cm

Rydemark korosti viljelijöiden omaa aktiivisuutta vesiensuojelussa, johon he ovat saaneet paljon apua LRF:n kautta. Nyt kun he ovat tehneet jo näin paljon, on muiden aika toimia. Alueella onkin alettu kerätä esim. kotitalouksien jätevesiä hygienisointilaitokseen. Urean ja lämmön avulla hygienisoitu tuote levitetään pelloille lannoitteeksi energiatuotantoon käytettäville kasveille.

Tiistai 3.7. Enköping

LRF, MÄLARDALEN

Aamulla ajoimme Lidingby Gårdiin, joka toimi toisen päivän tukikoh-
tanamme. Aluksi kuulumme Auni Hambergin (LRF, yritysvalmentaja)
esityksen. Hän kertoi LRF:n tavoitteista (Strategia 2020), joilla pyri-
tään siihen, että maassa on tarjolla enemmän kotimaista ruokaa, jota
tuottaa yhä useampi viljelijä ja ruualla on parempi hinta. Tavoitteena
on, että elintarvikkeiden alkutuotannon arvo kasvaa prosentin vuosi-
vauhdilla vuoteen 2020. Ruotsalaiset käyttävät elintarvikkeisiin yhä
enemmän rahaa, mutta samalla ruotsalainen tuotanto on laskenut.
EU:iin liittymisen jälkeen elintarvikemarkkinoiden volyymi on kasvanut
5 mrd kruunua vuodessa, mutta samaan aikaan ruotsalaisen elintar-
viketuotannon arvo on vähentynyt 2 %:n vuosivauhdilla. Elintarvikkei-
den omavaraisuusasteen nostaminen on tärkeää. Vihreiden elinkei-
nojen kannattavuutta parannetaan uusiutuvan energian tuotannolla ja
resurssitehokkuutta parantamalla.

LRF-Mälardalenin vaikutuspiirissä asuu 1/3 ruotsalaisista ja yhdistyk-
sellä on 17 200 jäsentä. Alueen isot kaupungit (Tukholma, Uppsala,
Västerås) tarjoavat paljon maatalouden ulkopuolisia työpaikkoja. Ko-
tieläintuotannon rakennetta kuvastaa se, että alueella on enemmän
hevosia kuin lehmiä. Alueen tilojen toiminta on kasvamassa, mutta

kasvu syntyy muualta kuin elintarviketuotannosta. Esimerkiksi urakointi ja turismi ovat lisääntyneet. Toimintaa auttaa se, että kaupunkilaisilla on positiivinen ja luottavainen suhtautuminen maaseudun toimijoihin.

LRF-Mälardalenin toiminnan painopiste on elinkeinopolitiikassa. Tiloille tarjotaan valmennusta, jossa katsotaan ko. tilan lähtökohdista, kuinka tilaa voi kehittää ja kannattavuutta parantaa. Yrittäjille on tärkeää tuntea markkinat tarkasti, jotta voi saada lisäarvoa omille tuotteille. LRF tuottaa yrittäjille mm. markkina-analyysyjä ja kuluttajatutkimuksia. Tarjolla on lisäksi tukea niin sukupolvenvaihdoksiin kuin naisyrittäjyyteen. Lisäksi vaikutetaan julkisiin hankintoihin, jotta hinta ei olisi niissä aina johtava valintakriteeri. Kauppojen hyllyille on vaikea päästä. On tärkeää vaikuttaa kuluttajiin, jotta he alkavat vaatia kauppoihin paikallisesti tuotettuja elintarvikkeita. Niin tavanomaisesti tuotettujen kuin luomutuotteiden alkuperän tunnistaminen on tehtävä helpoksi. Ainutlaatuisille ruotsalaisille tuotteille tulee saada lisäarvoa niiden alkuperän erityisominaisuuksiin (laji, rotu, kasvupaikka) liittyen.

Lapset ovat myös tärkeä kohderyhmä. Heille tarjotaan mahdollisuuksia tilavierailuihin. Vierailun aikana on tärkeää kertoa maatilatoiminnasta, mutta esittely on yhdistettävä myös itse ruokaan. Näin lapselle selviää, miten maatilatoiminta näkyy hänen omalla ruokalautasellaan. Myös ruokaketjun eri toimijoiden yhteistyö on tärkeää. LRF onkin koonnut viljelijät, kauppiat ja kokit yhteisiin työpajoihin pohtimaan, miten toimintaa voisi alueella yhdessä kehittää.

LRF-Mälardalen tavoitteena on yrittäjien aktiivinen toiminta markkinoilla ja elintarvikeomavaraisuuden kasvu alueella. Nykyisin alueen kaikilla pelloilla ei tuoteta rehua tai ruokaa vaan myös esimerkiksi pajua energiaraaka-aineeksi. Työ on jo tuottanut tulosta, ja päättäjät kannattavat nykyisin elintarviketuotannon säilyttämistä myös Mälardalenissa. Vuoteen 2020 mennessä tuotannon arvon tulisi nousta 4 mrd kruunua, josta 2 mrd tulee laajamittaisesta tuotannosta, 1 mrd pienimuotoisesta jalostuksesta ja 1 mrd viennistä. Jotta tähän päästään, toimintaympäristön tulee mahdollistaa yritysten kilpailukyky. Koko elintarvikeketjun tehokkuutta tulee parantaa ja maan elintarvikepolitiikan tulee tukea tavoitteita. Lisäksi tarvitaan yrittäjyyttä tukevaa tutkimus- ja kehitys toimintaa.

LIDINGBY GÅRD, ENKÖPING

Tämän jälkeen Lidingby Gårdin isäntäväki kertoi tilastaan. Tila on ollut suvulla 1740-luvulta lähtien. Anna-Märta ja Håkan Vallin ovat viljelleet tilaa vuodesta 1988 alkaen, mutta jatkoivat samalla työssä käyntiä tilan ulkopuolella aina 1990-luvun puoliväliin asti. Tilalla on omaa peltoa 110 ha, jossa viljellään vehnää (syysvehnän sato 6 500 ja kevätvehnän 5 000 kg/ha), ohraa, kauraa ja öljyasveja (rapsi 2 500 kg/ha). Pelloista 25 ha viljellään luomuna, mutta siitä ollaan luopumassa luomusääntöjen kiristyessä. Lisäksi isäntä urakoi peltoja muilla tiloilla. Yhteensä hoidettavana on noin 400 ha.

Tilalla on hyvin monimuotoista toimintaa, kuten bed and breakfast -palvelua. Toiminta alkoi vuonna 1997, jolloin tarjolla oli yksi sänky-

paikka. Nyt tiloja on vajaalle 20 yöpyjälle. Tärkeän ryhmän muodostavat eri yhtiöiden palveluksessa olevat työntekijät, jotka tulevat kauempaa viikoksi alueelle töihin. Nykyisin majoitukseen on tarjolla tilan pihapiirissä oleva v. 2008 kunnostettu Gårdsstugan ja 1930-luvulta peräisin oleva Radioasema, jonka tila osti v. 2002. Mukana tuli myös 60 ha peltoa sekä 15 ha laitumia ja metsää.

Asema on ollut aiemmin tärkeä linkki Ruotsin teleliikenteessä. Vuonna 1997 radiotoiminnan ohjaus siirtyi Tukholmaan, josta etäohjataan paikan alakerrassa vielä käytössä olevia laitteita. Vuokraamalla alakerran tiloja TeliaSoneralle ja Posti- ja telehallitukselle tila saa lisätiloja. Myös Radioaseman pihamaalla olevien mastojen alue on vuokrattu. Radioasema tarjoaa mahdollisuuden myös juhlien ja kokousten pittoon. Mekin hyödynsimme paikan majoitus-, ravitsemus- ja kokouspalveluja.

Bagarstugan on vanhaan pesutupaan kunnostettu leivontatila, jossa leivotaan pohjoisruotsalaista ohutta näkkileipää (tunnbröd). Leipää ei valmisteta myyntiin, vaan ryhmille myydään leivontaelämyksiä. Emäntä valmistaa taikinan valmiiksi, josta leivotaan ja paistetaan leipää, jota sitten yhdessä maistellaan entisestä pajasta kunnostetussa oleskelutilassa. Vuodessa tilalla käy noin 50 ryhmää.

Lisäksi merkitään nippusiteitä erialaisilla koo-

deilla yritysten tarpeisiin. Emäntä totesi, että toiset kutovat televisiota katsellessaan sukkaa, mutta hän merkitsee nippusiteitä. Nippusiteitä merkitsee 600 - 700 kpl/h, ja keskimäärin 400 000 nippusidettä vuositain. Yhden siteen merkitsemisestä saa 80 äyriä (1 SEK=0,116 EUR). Kun tilaus tulee, on 2 viikkoa aikaa sen toimittamiseen. Nippusiteiden merkintään kuluu noin puolet työajasta ja tilan se on ollut kannattavinta toimintaa.

Isännällä on ollut myös 10 vuotta rakennustoimintaa, jossa hän tekee 800 - 1000 h/vuodessa töitä. Vuonna 2011 hän osti kiinteistön, jonne hän on kunnostanut asuntoja ja majoitustiloja. Suunnitelmissa on jatkaa tätä toimintatapaa. Lisäksi rakennetaan uusia rakennuksia, terasseja, korjataan vanhaa ja tarjotaan kiinteistönhoitopalveluita. Rakennuspuolella on apuna 3 työntekijää sekä yhteistyötä muiden yrittäjien kanssa. Muu tilan toiminta hoidetaan omin voimin. Isäntä oli selvästi kiinnostunut kiinteistöalasta. Hän totesi, että jos saisi suuren summan rahaa, niin hän panostaisi sen kiinteistöalalle eikä rakentaisi sillä esim. navettaa.

Tilan pihapiiriin on Enköpingin kunta kunnostanut vanhaan navettaan tilat kuurojen ja/tai sokeiden kehitysvammaisten päivätoimintaan ja saa vastineeksi vuokrata tiloja edullisesti 10 vuoden ajan. Toiminnasta vastaa Mogård-säätiö, joten tilan omaa aikaa ei kulu tähän. Päivätoimintaan osallistuvat vieraat voivat toisinaan myös tehdä pieniä askareita tilalla.

Tila tekee yhteistyötä muiden yrittäjien kanssa ja näin pystyy tarjoamaan myös muita aktiviteetteja oheistoimintana. Esimerkkinä tästä ovat golf- ja elämyspaketit turisteille. Tilan liikevaihto on 6,5 milj. kr/v ja liikevoitto 1,5 milj. kr/v (noin 750 000 €/v).

Alueella toimii verkosto, jonka 30 maaseutuyrittäjää tekee yhteistyötä (lisätietoa: malarlandet.se). Verkostolla on myös hankintayhteistyötä ja se auttaa uusien yrittäjien lupa-asioissa. Verkoston nettisivujen kautta on helppo löytää, mitä palveluja tarjotaan kussakin maaseutuyrityksessä. Yrittäjät toimittavat verkostolle tiedon esimerkiksi käytetystä työajasta ja majoittuneiden määrästä. Tätä tietoa hyödynnetään mm. yhteyden pidossa päättäjiin päin. Verkosto kuuluu Enköpingin 10 suurimman työllistäjän joukkoon.

Tila ei tee paljon omaa markkinointia. Omat ja verkoston nettisivut sekä tiedon kulku suusta suuhun on ollut riittävää. Myös Enköpingin turistikeskus ohjaa asiakkaita tilalle. Tilalla on kolme lasta, jotka opiskelevat tilan toimintoja lähellä olevilla aloilla ja saattavat tulevaisuudessa työskennellä tilalla.

ROTBRUNNA GÅRD, ENKÖPING

Lounaan jälkeen suuntasimme Rotbrunna Gårdiin, jonka Katarina ja Claes Eningsjö ostivat huonokuntoisena v. 1998. Siitä lähtien tilaa on vähitellen kunnostettu. Tilalla on 270 ha peltoa ja 20 ha metsää. 2000-luvun alussa tila siirtyi vähitellen luomuun, ja nyt suurin osa viljelystä tapahtuu KRAV-ehtojen mukaisesti. Tilalla on omia hevosia, jonka lisäksi tarjotaan 15 hevoselle täysihoitopaikka. Tilalla on kokeiltu myös herkkusienten ja kanamunien tuotantoa, mutta niistä on luovuttu. Pari vuotta sitten tilalle valmistui suuri maneesi, jonka yhteydessä on kurssi- ja koulutustiloja. Lisäksi on pienimuotoista majoituspalvelua. Katarinalla on lisäksi yritys, joka tarjoaa talouteen liittyviä palveluja. Aiemmin hän on toiminut mm. LRF:n yritysneuvojana.

Tilalla tapasimme myös naapuritilan (180 ha) viljelijän, jolla on luomunautakarjatuotantoa. Tilat tekevät yhteistyötä, mikä mahdollistaa mm. paremman ja monipuolisemman konekannan ylläpidon. Koneiden käytössä lasketaan kummankin tilan polttoaineen käyttö, mutta muista kuluista vastataan vuorotteluperiaatteella.

Rotbrunna on mukana Greppa Näringen -hankkeessa ja on yksi hankkeen ns. lähettilästiloista. Tila pitää erityisen tärkeänä hankkeen tekemää ravinnetaselaskentaa. Tämä on osa ympäristöstä huolehtimista, laskenta lisää kannattavuutta sekä vähentää lakisääteisten toimien tarvetta. Myös energiansäästökysymyksiä on mietitty. Yksi mahdollisuus säästää on kyntösyvyyden mataloittaminen. Naapuriti-

lalla on laskettu kasvihuonekaasupäästöjä. Laskelma osoitti, että päästöt ovat 20 ha multamaa-alalta suuremmat kuin navetasta.

Tila ei ole kiinnostunut viljelysopimuksista. Vilja päättyy pääosin karjailoille rehuksi. Lannoitteena käytetään mm. veriluujauhoa, jota on saatavilla ravinnekoostumukseltaan kolmea erilaista. Se levitetään pellolle kalkinlevitysvaunulla. Veriluujauhon tyyppi ei yksin riitä kasveille, jos kasvustot ovat reheviä. Syysvehnän typpilannoitus on syksyllä 40 kg/ha ja keväällä 70 - 80 kg/ha. Viljelykierto on esim. seuraavanlainen: 2 v. nurmi - syysvehnä - kaura - härkäpapu - kaura ja nurmi. Härkäpavun sadoissa on ollut suurta vuosivaihtelua satojen ollessa 800 - 4 000 kg/ha. Ohra ei kiinnosta, koska se on lyhytkasvuisena huono kilpailija rikkakasveja vastaan ja vaatii jo kasvukauden alussa paljon tyypeä. Rikkakasveja torjutaan mm. huolellisella kevätkuokkauksella ja hanhenjalkaterien käytöllä äkeessä, joka toimii kultivaattoria paremmin. Kevätkyntö torjui hyvin rikkakasveja, mutta ongelmaksi voi muodostua kevään kuivuus. Naapuritilalla kynnetään keväisin noin 20 ha.

Tilalla on portugalilaista alkuperää olevia Lusitano-hevosia. Maneesi on vaalea kanadalaisvalmisteinen halli (Cover-All®, 22x72 m), joka on perinteisiä maneesiratkaisuja valoisampi. Maneesin ratsastusalue on 20x60 m, joka täyttää myös ratsastuskilpailujen vaatimukset. Maneesista vuokrataan tiloja hevosille, jotka tulevat hallille kilpailemaan tai harjoituksiin. Lisäksi maneesin yhteyteen on tulossa yöpymistiloja ratsastajille. Maneesiin sai EU:n investointitukea. Ruotsissa tukea voi saada 30 % kustannuksista tai enintään 600 000 kruunua.

Ratsastustoiminnassa keskitytään hyvin harmoniseen ratsastustapaan, jossa ratsastaja pyrkii hyvään tasapainoon hevosen kanssa ja ratsastajan merkitys hevosen ohjauksessa on mahdollisimman pieni. Tätä voidaan kutsua myös ns. akateemiseksi ratsastukseksi.

GRÖNSÖN LINNA, ENKÖPING

Päivän päätteeksi vierailimme Grönsön linnassa (Mälarenin yhdellä saarella), joka rakennettiin vuosina 1607 -1611 valtakunnanneuvos Johan Skytten johdolla. Vuonna 1820 hovimarsalkka Reinhold Fredrik Von Ehrenheim osti Grönsön, ja tila on edelleen suvun ja sen perustaman säätiön hallussa. Nykyinen isäntä Jacob von Ehrenheim esitteli meille linnan historiaa ja sen nykyistä elämää. Linnan alueeseen kuuluu 720 ha maata, jossa harjoitetaan niin maa- ja metsätaloutta kuin hedelmänviljelyä. Lisäksi linna on avoinna matkailijoille.

Keskiviikko 4.7.2012

UPPSALAN LÄÄNINHALLITUS, UPPSALA

MAASEUTUOHJELMA

Päivän aluksi vierailimme Uppsalan läänin lääninhallituksessa, jossa otimme myös ryhmäkuvan isäntien kanssa. Siellä kuulumme ensin Ruotsin maaseutuohjelmasta Helene Holsteinin kertomana. Ruotsin maaseutuohjelman rahoitus on 4,04 mrd € (Manner-Suomen 6,8 mrd €). Ruotsin maaseutuohjelman rahoituksesta noin puolet tulee EU:lta ja puolet Ruotsin valtiolta.

Maaseutuohjelma on yksi tärkeimmistä keinoista, joilla pyritään saavuttamaan Ruotsissa asetetut ympäristötavoitteet, joita hallitus on asettanut 16 kappaletta (lisätietoa: <http://www.miljomal.se/Miljomalen/>). Maaseutuohjelma on erityisen tärkeä monipuolisen viljelymaiseman säilyttämisessä, vesistöjen rehevöitymisen vähentämisessä sekä myrkyttömän ympäristön luomisessa.

Rehevöitymistä pyritään vähentämään lainsäädännöllä, tutkimuksella sekä maaseutuohjelmasta ympäristötoimenpiteille maksettavilla ympäristökorvauksella ja maatilojen neuvonnalla sekä koulutuksella (Greppa Näringen). Tavoitteena eivät ole nollapäästöt vaan mahdollisimman pienet päästöt.

Ruotsissa on perustettu 6 m leveitä suojavyöhykkeitä 4 500 hehtaarin tavoitteesta 88 %. Kevätmuokkauksen ja kerääjäkasvien käytössä on päästy 64 %:iin 10 000 ha:n tavoitteesta. Kosteikkoja on perustettu vähemmän (28 %, tavoite 6 000 ha). Ongelmana ovat suuret investointikulut ja se, että alue poistuu pitkäksi aikaa pois viljelystä. Fosforipatoja on tehty noin 1 % ja säätösalaojitusta 1 - 2 % tavoitteesta.

Kosteikon perustaminen tai kunnostaminen on ns. ympäristöinvestointi, joka on osa Utvald miljö -tukimuotoa ("valittu ympäristö"), joista päätetään lääninhallituksissa. Tällöin tukien ehdot ja määrät voivat vaihdella lääneittäin ja projekteittain. Tukea voi saada maanomistaja, viljelijä tai yhdistyksen tai organisaation edustaja. Myös useat maanomistajat voivat yhdessä hakea tukea. Kun lääninhallitus on hyväksynyt valmiin kosteikon, on sille haettava 5-vuotista kosteikon hoitokorvausta ja noudatettava korvauksen ehtoja. Kosteikko on säilytettävä paikallaan vähintään 20 vuotta.

GREPPA NÄRINGEN

Asnaketch Woldetensaye kertoi meille Greppa Näringen -hankkeesta (www.greppa.nu), jolla pyritään vähentämään maatalouden haitallisia ympäristövaikutuksia sekä parantamaan maatalousyritysten kannattavuutta. Vuonna 2001 alkanut hanke on edennyt Etelä-Ruotsista kohti pohjoista, ja nyt hankkeessa on mukana Ruotsin 21 läänistä 17. Tähän mennessä on tehty yli 35 000 tilakäyntiä noin 10 000 tilalla runsaan 200 neuvojan voimin.

Hanke korostaa toistuvaa neuvontaa, joka on sovitettu ko. tilan tarpeisiin. Tilat myös sitoutuvat raportoimaan tuloksistaan. Neuvonta on viljelijöille maksutonta. Ravinnetaseet ovat hyvin tärkeä osa hankkeen toimintaa. Taseet lasketaan jokaiselle tilalle ensimmäisellä tilakäynnillä. Samalla käydään läpi tilan toimintaa ja suunnitellaan tilalle tarpeelliset neuvontaosiot sekä yksi pakollinen kurssipäivä. Valittavia neuvontaosioita ovat esim. typpi- ja fosforilannoituksen optimointi, maan tiivistyminen, kasvinsuojelu, eläinten ravitsemus sekä energia- ja ilmastokysymykset. Neuvonta ajoittuu noin kolmelle vuodelle, jonka jälkeen on vielä seurantakäynti. Sen aikana käydään läpi tavoitteiden toteutumista, lasketaan uudet ravinnetaseet sekä mietitään jatkotoimia. Tilakohtaisen neuvonnan lisäksi tarjolla on erilaisia kursseja ja opintomatkoja.

Lääninhallitukset päättävät ehdoista, joilla tila pääsee mukaan ko. läänissä. Usein vaatimuksena on, että tilalla on viljelyksessä vähintään 50 ha ja/tai tilalla on eläimiä vähintään 25 ey. Uppsalan läänissä tilakohtaisessa neuvonnassa painotetaan lisäksi tiloja, jotka sijaitsevat sellaisten vesistöjen valuma-alueella, joiden VPD:n mukainen ekologinen tai kemiallinen tila ei ole hyvä, tilat ovat vesiensuojelualueilla tai tilalla on vihannes- tai muuta erikoiskasvituotantoa. Kuitenkaan kosteikkoihin ja kasvinsuojeluaineiden käyttöön eikä useimpiin energiatehokkuuden lisäämiseen liittyviin neuvontaosioihin ei ole asetettu kokorajoja mukaan pääsemiseksi.

Uppsalan alueella on annettu tähän mennessä eniten neuvontaa ravinteiden käyttöön liittyen. Vesipuolen neuvontaa on lisäksi annettu kosteikkoihin, kasvinsuojeluun sekä maan tiivistymiseen liittyen. Ilmastopuolella on annettu neuvontaa sekä ilmastomuutokseen sopeutumiseen että ilmastovaikutusten vähentämiseen liittyen.

VESIENHOITO

Lopuksi Gunilla Lindgren kertoi vesienhoitosuunnitelmista. Maatalouden vaikutus veden laatuun on suuri. Ravinnekuormituksen lisäksi mm. ojitus, padot ja kastelu vaikuttavat vesistön ekologiseen tilaan. Maatalouden ohella vesiä kuormittavat mm. jäte- ja hulevedet ja ympäristömyrkyt, joita liukenee vaikkapa vaatteistamme. Myös ns. vanhat synnit vaikuttavat vesien laatuun. Lindgren antoi tästä esimerkin: eräässä mittauksessa järveen tuli valumavesissä 10 tn fosforia, mutta lähti 17 tn. Suurissa vesistöissä veden laatu vaihtelee alueittain. Esim. Mälarenin eteläisiä osia saattaa peittää vahva leväkasvusto, kun pohjoisosista otetaan vettä juotavaksi.

Suomen joista ja järvistä on hieman suurempi osa ekologiselta tilaltaan hyviä tai erinomaisia kuin Ruotsissa. Meriveden laatu rannikolla on Ruotsissa taas hieman parempi. Kummassakin maassa on asetettu kuormitukselle vähentämistavoitteet. Ruotsissa arviot perustuvat laskelmiin, kun ne Suomessa ovat enemmän asiantuntija-arvioita. Tämä näkyy mm. siinä, että Suomessa on eri lähteille voitu antaa hyvin karkea vähennystavoite (Kyrönjoki: 25 - 45 % peltoviljely, 75 - 80 % harvaan rakennetut alueet), mutta Ruotsissa luku on yksiselitteinen (Olandså: 27 % ja 30 % vastaavasti). Molemmissa maissa maatalouden vesistökuormitukseen pyritään menetelmin, jotka jo ovat laajasti viljelijöiden käytössä.

Lopuksi Lindgren listasi vaikuttamiskeinoja: perusta vesineuvosto (vattenråd), lisää tietotaitoa (Greppa Näringen), yhteiset tapaamiset vesistöjen äärellä (havainnollistaminen), hyödynnä ympäristökorvaukset ja LOVA-tuki. Lisäksi hän kysyi, halutaanko nyt tukea vesienhoitotoimia vai maksaako valtio mieluummin EU:lle sakkoa, kun hyvää ekologista tilaa ei ole saavutettu määräajassa.

SLU, UPPSALA

Päivän ja koko opintomatkan päätteeksi vierailimme Ruotsin maatalousyliopistossa Ultunassa. Isäntänä toimi Johan Arvidsson (Institutionen för mark och miljö). Yliopiston pääkampukset ovat Uppsalassa, Umeåssa, Skarassa ja Alnarpissa. Näiden lisäksi on mm. useita tutkimus- ja koeasemia. Oppiaineita ovat maatalous, eläinlääkintä, metsätalous ja maisemasuunnittelu.

Ruotsin tärkeimmät maatalousalueet ovat Mälardalen, Itä- ja Länsi-Götaland ja Skåne. Peltoa on 2,8 milj. hehtaaria Ruotsin 45 milj. ha kokonaisalasta. Maat ovat pääsääntöisesti nuoria hiesu- ja savimaita sekä etelässä lisäksi moreenimaita. Tärkeimmät 1-vuotiset viljelykasvit ovat syysvehnä, ohra, kaura ja rapsi.

Suorakylvö ei ole saavuttanut Ruotsissa samanlaista suosiota kuin Suomessa. Pelloista 1 - 2 % suorakylvetään, 20 % muokataan kevennetysti (5 cm syvyys) ja loput kynnetään (20 cm). Erityisesti kevennetty muokkaus kiinnostaa viljelijöitä.

Kyntämättä viljelyssä kertyy maan pintaan paljon kasvimassaa, jolloin maan pintakerroksen multavuus nousee. Toisaalta myös mahdollisimman suurilla sadoilla ja aluskasvien käytöllä voidaan nostaa pintamaan orgaanisen aineksen pitoisuutta. Kun tarkastellaan vähän syvempää maakerrosta, ei orgaanisen hiilen pitoisuus ole ollut kevennetyssä muokkauksessa kynnettyä maata korkeampi. Kyntämättä viljelyssä maamuruset ovat kestäviä ja maahan syntyy jatkuvia huokosia. Huokosten haittapuolena voi olla kasvinsuojeluaineiden nopea kulkeutuminen maahan syvemmälle. Toisaalta pinnan lisääntyneen biologisen aktiivisuuden ansiosta kasvinsuojeluaineet voivat hajota jo maan pinnalla, jolloin syvemmälle voi kulkeutua niiden hajoamistuotteita.

Kyntämättä viljely toimii Ruotsin jäykällä savilla useimmiten hyvin. 34-vuotisessa kokeessa kultivoinnilla on saavutettu keskimäärin 4 % parempi sato kuin kynnöllä. Toisessa koesarjassa (1986 - 2008) kevennetyllä muokkauksella saavutettiin sama sato kuin kynnöllä, kun maan savespitoisuus oli 15 - 25 %. Tätä alhaisemmalla tai korkeammalla savespitoisuudella sato oli pari-kolme prosenttia heikompi.

Suorakylvöllä sadon vähennys on helposti kymmenisen prosenttia kyntöön verrattuna. Ongelmia on erityisesti kevätiljojen kanssa, jotka eivät lähde kunnolla kasvuun, koska siemenen ympärille ei saada riittävästi hienoa maata. Erityisen huonosti on onnistunut herneen suorakylvö.

Kyntämättä viljelyssäkin voidaan maata muokata aina 25 cm syvyyteen asti. Mutta kuinka syvälle kannattaa muokata, sillä syvyyden lisääntyessä tarvitaan myös lisää vetotehoa ja suurempia koneita, jolloin maan tiivistymisriski myös kasvaa. Syvennetty "kevytmuokkaus" ei ole myöskään kokeissa lisännyt satoja. Kevennetyssä muokkauksessa tiivistymisriskiä voidaan vähentää paripyöriä käyttämällä, rengaskokoa kasvattamalla ja renkaan painetta vähentämällä. Lautasmuokkauksella on saavutettu hieman alempia satoja kuin kultivoinnilla.

Kevennetyllä muokkauksella on erilaisia ympäristö- ja muita vaikutuksia (+ = positiivinen vaikutus, - = negatiivinen vaikutus):

Tuotto	(0)
Energiakulutus	+
Maan laatu tulevaisuudessa	+
Kavinsuojeluaineiden käyttö	-
Hiilen sidonta	(0)
N-huuhtoutuminen	+
P-huuhtoutuminen	(+)
Kavinsuojeluaineiden huuhtoutuminen	(-)
Talous	?

Lopuksi Arvidsson totesi: "Tarkista oman peltosi kunto ja pidä maan rakenteesta hyvää huolta." Tähän toteamukseen oli hyvä lopettaa opintomatkan virallinen ohjelma ja suunnata takaisin kotiin. Laivamatkalla käytiin vielä keskusteluja kuullusta ja nähdystä. Takaisin kotona olimme aamupäivällä 5.7.

Lisätietoja:

LOVA-tuki

Kansallinen tuki paikallisille vesiensuojeluprojekteille (LOVA, Lokala Vattenvårdsprojekt) on tärkeä osa toimintaa, jolla Ruotsin valtio pyrkii parantamaan merien tilaa. Tukea saavilla hankkeilla pyritään edistämään asetettujen veden ja muita ympäristön laatua koskevien sekä HELCOMin Itämeren suojelun toimenpideohjelman (BSAP) tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi tuella edistetään uusien toimenpiteiden kehittämistä ja testausta.

LOVA-tuella pyritään vähentämään ensisijaisesti typen ja fosforin päästöjä mereen, mutta esimerkiksi myös veneen pohjien puhdistukseen liittyvät projektit ovat saaneet tukea. LOVA-tukea voidaan myöntää seuraaviin tarkoituksiin: 1) Mereen päätyvän typen ja fosforin määrän vähentämiseen tähtäävien kustannustehokkaiden toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen, 2) Huviveneiden käymäläjätteidensä vastaanottopisteiden asentamiseen rannikkoalueelle, 3) Veneiden pohjien pesuun tarkoitettujen paikkojen perustamiseen sekä 4) 1 - 3-kohtien toimenpiteiden seurantaan. Tarkemmat LOVA-tuen ehdot: <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20090381.htm>.

RAKENNEKALKITUKSEEN LIITTYVIÄ TUKIEHTOJA

Yksi tuetuista toimenpiteistä on rakennekalkitus. Yksittäiset maatilat eivät voi hakea LOVA-tukea, koska sitä ei anneta yksittäiselle tuottoa tavoittavalle yritykselle. Useat maanomistajat voivat kuitenkin yhdessä hakea tukea siten, että paikallinen LRF, kunta, olemassa oleva yhteenliittymä (vesienhoitoyhdistys, ojitusyhtiö tms.) tai vähintään kahden maanomistajan muodostama voittoa tavoittelemattoman yhteenliittymä (tästä vaaditaan tarkka selvitys) on hakijana.

Rakennekalkittavan maan savespitoisuuden pitää olla vähintään 25 %, jotta maassa on riittävästi savipartikkeleita, joiden kanssa kalkki reagoi. Kalkkia voi antaa sitä enemmän mitä suurempi maan savespitoisuus on. Vaikutusta voi testata etukäteen levittämällä säkillisen sammutettua kalkkia pienelle alalle. Tukea haettaessa on ilmoitettava lohkon saves- ja multapitoisuus. Jos hakee tukea kalkkisuodinoitujalle, niin salaojasuunnitelma on oltava hakemuksen liitteenä.

Jokaiselle paikalle määritetään projektikustannukset, joihin luetaan mahdollinen viljavuustutkimus, putkien ja rakennekalkin hankinta, kalkin levitys ja sekoitus maahan, ojien kaivu ja täyttö sekä seuranta. Kalkkisuodinoituksessa kaivu ja putket muodostavat suuremman osan kustannuksista kuin rakennekalkin käyttö ojien täytössä. Tällöin ympäristöhyödyt ovat pienemmät laskettuna kruunuina vähentynyttä fosforihuuhtoumakiloa kohti kuin rakennekalkitusta käytettäessä. Tämän takia esimerkiksi Uppsalan läänin lääninhallitus on päättänyt, ettei se anna kalkkisuodinoitukselle enimmäismäärää tukea. Lääninhallitus antaa seuraavat tiedot rakennekalkituksella saavutettavan typen ja fosforin huuhtoutumisen alenemisen laskemiseksi: fosfori 0,5 - 0,25/kg ha (ts. 50 %) ja typpi 24 - 19 kg/ha (ts. 21 %). Arviot perustuvat keskimääräiseen huuhtoumatietoon ja rakennekalkituskokeiden tuloksiin. Tämä laskelma on esitettävä hakemuksessa.

Kalkituksessa on käytettävä rakennekalkitukseen tarkoitettua tuotetta, joka sisältää poltettua ja sammutettua kalkkia ($\text{CaO} / \text{Ca}(\text{OH})_2$). Kalkki tulisi pyrkiä levittämään oloissa, joissa maan rakenne on mahdollisimman hyvä (esim. nurmen päättämisen tai hyvän syysvehnän jälkeen). On parempi odottaa vuosi, kuin levittää huonoissa oloissa. Kalkinlevitykseen on käytettävä kalustoa, jolla pystytään saavuttamaan tasainen levitystulos. Kalkkimäärää voidaan säädellä loholla savespitoisuuden mukaan (ei pH:n mukaan). Myös käytännön kokemuksia pellon huonorakenteisimmista kohdista kannattaa hyödyntää.

Rakennekalkki tulee sekoittaa hyvin ruokamultakerrokseen viimeistään kahden päivän kuluttua levityksestä. Lohko on ajettava kaksi kertaa eri suuntiin esimerkiksi kultivaattorilla tai lautasmuokkaimella. Pelkkä kyntö tai kevytmuokkaus ei riitä. Lisäksi olisi toivottavaa, että levityksen ja muokkauksen välillä ei sada. On tärkeää, että muokkaus on voimakasta ja niin syvää kuin mahdollista, jotta savespartikkelit ja kalkki saadaan kosketukseen toistensa kanssa, jolloin ne voivat reagivaa nopeasti.

Lohkolle on jätettävä kalkitsematta 10x10 metrin alue. Ruutujen keskikoordinaatit ilmoitetaan lääninhallitukseen. Maanomistajan on varauduttava maanäytteiden ottoon kalkituksen jälkeen. Lohkolta tehdään maan rakennetesti sekä kalkitsemattomalta ruudulta että sen läheltä kalkitulta alueelta viimeistään kahden vuoden jälkeen kalkituksesta. Tulokset lähetetään lääninhallitukseen. Rakennetestistä löytyy lisää tietoa: <http://www.slu.se/markstrukturindex>.

ESIMERKKEJÄ MYÖNNETYISTÄ LOVA-TUISTA

Maalis- ja kesäkuussa 2012 Tukholman läänissä myönnettiin maatalouteen liittyen seuraavat tuet:

- 1) Kagghamraån alueella tukea projektille, joka tähtää ravinnekuormituksen vähentämiseen peltomaan rakennekalkituksella (250 ha) ja maan viljavuustutkimuksilla (350 ha). Projektissa on mukana noin 8 tilaa ja Botkyrkan kunta, tuki 572 000 kruunua.
- 2) Stockholm Vattenille peltomaan rakennekalkitukseen (100 ha) Bornsjön valuma-alueella, tuki 218 800 kruunua.
- 3) Södertäljen kunnalle (yhteistyössä Svenska Miljöinstitutetin kanssa) kymmenen fosforipadon ja kalkkisuodattimien asentamiseen Mörkössä, tuki 563 700 kruunua.
- 4) Södertäljen LRF-yhdistykselle (noin 23 tilaa) viljavuustutkimuksiin (2 300 ha) ja rakennekalkitukseen (850 ha), tuki 2 056 200 kruunua.

Alueellinen ympäristökorvaus (Utvald miljö)

Alueellinen ympäristökorvaus, Utvald miljö, eroaa muista ympäristökorvauksista siinä, että lääninhallitus päättää, mihin toimenpiteisiin tukea voidaan antaa ja miten tukiraha jaetaan eri tukimuotojen kesken.

Uppsalan läänissä tukea voi saada seuraaville toimenpiteille:

Kulttuuriympäristöt

- Vanhojen rakennusten kunnostaminen
- Puukujien kunnostaminen ja uudelleen perustaminen
- Puuaitojen kunnostaminen ja rakentaminen

Kosteikot ja maan kuivatus

- Kosteikkojen kunnostaminen ja perustaminen
- Säättösalaojitus
- Fosforipadot

Laitumet ja niitettävät niityt

- Laidunten ja niittoniittyjen ennallistaminen
- Mosaiikkimaisten laidunten ja muiden heikosti nurmea kasvavien maiden hoito
- Laidunnus ja niitto vaikeapääsyisillä alueilla
- Erityinen heinäkäsitteleminen niittoniityillä

Pellot

- Monimuotoisuuskesanto
- Lintupellot
- Erityiset suojavyöhykkeet

Muut toimet

- Erityistoimet maiseman luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen edistämiseksi
- Petoeläinaidat

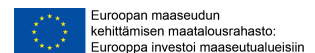
Ympäristökorvaukset (miljöersättning)

Myös kansallista ympäristökorvausta maksetaan maaseudun kehittämisohjelman kautta. Tukea voi saada seuraaviin toimiin:

- laidunten ja niittoniittyjen hoito
- ruskeiden papujen viljely Öölannissa
- luomutuotanto tai kiertoa painottava tuotanto (kretsloppsintroduktion)
- uhanalaiset alkuperäisrodut
- erityisvarovaisuus kasvinsuojeluaineiden käytössä (esim. ruiskun täyttö) tai panostaminen
- arvokkaan maisemaelementin hoito (esim. kiviaita, raivauksessa kootut kivikasat)
- suojavyöhykkeiden perustaminen ja hoito tietyillä tukialueilla
- monivuotisten niitto-, laidun- ja siemennurmien viljely ja sadonkorjuu
- kosteikkojen hoito

Ravinnehuuhtoumien hallinta (RaHa) -vesiensuojeluhankkeessa kerätään ja jaetaan tietoa sekä käytännön kokemuksia vesiensuojelua ja kestäväää maataloutta edistävästä toimenpiteistä. Hankkeen toteuttavat yhteistyössä Uudenmaan tuottajajärjestöt ja Uudenmaan ELY-keskus vuosin 2009 - 2013. Hankkeen rahoitus tulee Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta sekä Maa- ja vesitekniiikan tuki ry:ltä.

Baltic Deal -hankkeessa on päämääränä parantaa neuvojien ja viljelijöiden maatalouden ympäristönsuojeluosaa-
mista entisestään. Tavoitteena on auttaa viljelijöitä vähentämään tilan ravinnepestäjä ilman, että tilan tuotanto tai
kilpailukyky kärsii. Baltic Deal on EU:n Itämeristrategian lippulaivahanke, jota toteuttavat Itämeren maiden maata-
louden tuottaja- ja neuvontajärjestöt. Suomessa toteutuksesta vastaa MTK. Hanke alkoi vuoden 2010 loppupuolella
ja se päättyy vuoden 2013 lopulla. Hanketta rahoittavat Itämeren ohjelma 2007 - 2013 ja NEFCO/NIB Baltic Sea
Action Plan Trust Fund.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin